

נפר הרי"ף הוא נפר הרי"ן

יריות היריות החרידו את שלוות הירייה בלילה בכפר הרי"ף לפני חודש. היה זה ביום שבו התפרסמה הכתבה (העולם הזה 2085) על המתרחש בכפר היריות פגעו בחיות מכוניתו של חבר המושב אהרון קרפ וניפצו את נוגיות פנסיה. ברצונות הכפר מהלכת השמעה כי היריות נורו לעבר אהרון קרפ כיוון שנחשד, בטעות כמובן, בכך שהוא היה האיש המתרחש בכפר.

ליברמן ושותפו של רחמים לוי, אף הוא ידיד של ליברמן. בתגובה לתלונות נקטו כמה צעדי זהירות. בפעולה מהירה ריכז ליברמן קרקע בלתי מעובדת מ-35 משפחות ברצון, כולל זכויות המים של המשקים. לצורך עיבוד הקרקע הוקם מיפעל משורף שבראשו הועמד ידידו של ליברמן, אותו רחמים לוי, הווכח במשכורת מכובדת ואף באחוזים שמנים מן הרווחים. לוי טען שזכה בתפקיד על סמך הצעתו ה-

מאוישות. הבקשות נענו, ומשקים קיימים הוקצו לצעירים. אחד מאותם חיילים צעירים היה דויד שמידר, שבקשתו אושרה. אולם ההודעה נות לקבל משק קרצה גם לאנשים שהיו מקורבים לנוח ליברמן יותר מדויד שמי"ר, למשל גיסתו של ליברמן חנה ויצר ובעלה, נחמן עברון. בעוד דויד שמידר עושה את שירותו הצבאי נעשתה עיסוקה מפולפלת על חשבון המשק שאושר לו. אותה חנה ויצר, שהיא עליפי החאק

לכן, נדחקה לקרואויות. הגישה קיבלה מתנה בצורת זכויות המשק המלא של דויד שמידר. רק כשהשתחרר החייל מ"שירותו, נודע לו - במקרה - כי אד"מנו זכויותיו נלקחו ממנו לטובת גיסתו של נוח ליברמן. על האווירה השוררת עתה בכפר תעיד העובדה שדויד שמידר, שהנו ללא ספק אחד הנפגעים העיקריים מתעלוליו של ליברמן, סירב - מתוך חשש - לשוחח על הפרשה

בכפר הרי"ף שורר בילבול מוחלט. רק עתה מתחילים החברים להבין כי על חשבונם ומאחרי גבם נעשו עסקות ענק מפוקפקות. גם אלה שזכו לקבל מאנשי הוועד, שבראשו נוח ליברמן, כספים ש"לא תמיד הבינו את מקורם, מתחילים כעת לבדוק את חשבוניתיהם עם ועד הכפר ועם הסוכנות היהודית וחברת הספקה שאחד מפיקדיה, יוסף שורץ היה פעיל בהחכרת קרקעות בלתי חוקית בכפר. שמות קבלי הכספים, שלא היו זכ"אם להם, ושלא ידעו בעצם מדוע זכו לקבל את הכספים מליברמן, הם רק דוגמה לחוסר-ההתמצאות של חברי המושב ברצונותיו של נוח ליברמן.

"פיתרון מתאים"

לקבלן

האדם העומד מאחורי המתרחש בכפר הרי"ף הוא האיש החזק של הכפר מזה 15 שנים, נוח ליברמן. ליברמן הוא בנו של שימעון ליברמן, מבקר הכנסת שהודח מתפקידו על ידי יו"ר הכנסת הקודם, ישראל ישעיהו. במשך חלקן הגדול של 15 השנים האחרונות כיהן נוח ליברמן בתפקידים המרכזיים בוועד הכפר, וכן כסגן יו"ר המועצה האזורית יואב שאליה שייך הכפר.

נוח ליברמן, בעזרת קשריו הטובים ולא במעט בזכות תמימתם המדהימה של חברי המושב, דאג יפה לעצמו איש בכפר אינו יודע בדיוק את תהליכי מסירת העבודות שבוצעו בכפר, עבודות שהסתכמו במיליונים כגון סלילת כבישי-הגנה, שיפוץ הצרכניה והקמת אולם ספורט. כאשר שמע ליברמן על מהות החקירה שהגלה העולם הזה סירב להתיידת בנושאים אלה, ולכן אין לדעת את גירסתו על מהות קשריו עם מבצעי עבודות אלה ועם חוזרי האדמות בכפר הרי"ף. במועצה האזורית יואב היו לנוח ליברמן מקשרים טובים, ללא ספק, הוא הפך לקבלן גדול המבצע עבודות בנייה וקונסטרוקציות בכל חלקי הדרום הפרוע בהיקף עצום. חלק ניכר מעבודותיו מתבצע במסגרת של המצאת בצומת מס' מה שהשייכת למועצה האזורית יואב. מסתבר כי כסגן יו"ר המועצה האזורית קיבל ליברמן לידיו את השטח השייך למועצה לפני כארבע שנים, עד שימצא פתרון מתאים למסגרת על ידיו בנייה כפי שטען מזכיר המועצה, יצחק דנון. הפרט המעניין הוא שליברמן משלם למועצה את הסכום המגוחך של כ-700 לירות לחודש עבור השטח המיבנים של המועצה. אלא שבכך לא די, כאשר הגיע לכפר הרי"ף זרם חשמל תעשייתי לרווחת התושבים, דאג ליברמן לתעביר את אחד משלושת הכבלים אל המסגרת שלו. שימשה את עסקיו הפרטיים. בנוסף עובד במסגרת טרקטור תמורת רכישתו קיבל ליברמן כספים מהסוכנות, המאמינה עד היום כי הטרקטור עובד במקום שיועד לו - בשדות הפלחה של ליברמן.

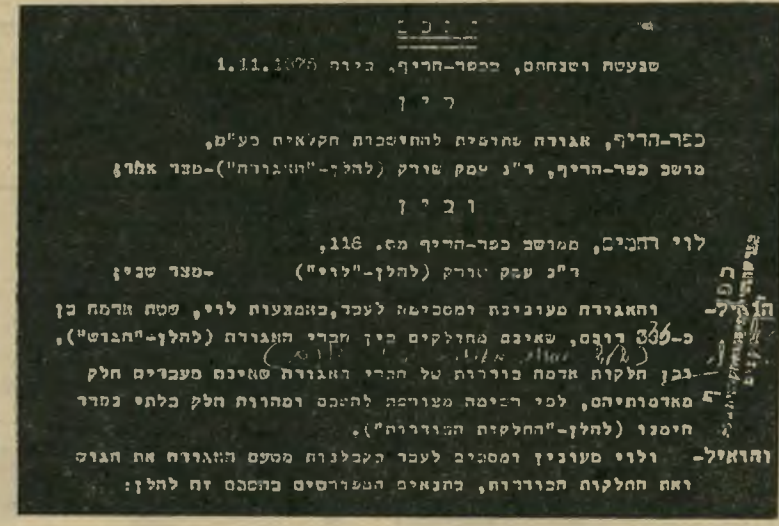
כאשר החל מתגלה חלק מהעסקות ה"תמורות" בכפר, התחילו חברים מריצים תלונות למישרד החקלאות, ומחו בעיקר על החכרת הקרקעות לפקיד חברת הספקה יוסף שורץ, שהוא ידידו הטוב של

חייק משוחרר שמידר - נישל את הזכאי

ראשי-ועד ליברמן - האיש החזק

הסכם העיבוד
בין ועד הכפר לבין רחמים לוי, שלפני עיבוד לוי את אדמות הכפר בתנאי מתנה, החוזה מדגיש כי השיווק יהיה רק דרך חברת הספקה, שרק באחרונה הסתבר כי הפקיד הבכיר בה, יוסף שורץ, הוא שותפו של רחמים לוי לעסקות של החכרת קרקעות.

יורשת של בעל משק מלא במושב בי חוקף היותה הבת הצעירה במשפחה, לא הסתפקה רק במשק-העזר שקיבלה, כלומר משק הכולל רק בית וזמבנים. בסוף שנת 1972 ביקשו חנה ובעלה להתחיל את משק העזר שלהם במשק מלא הנתנה מכל ה"הטבות כמו אדמות, הקצבת מים, אשראי והלוואות סוכנות. אנשי הכפר מעריכים את התבדל בין ערכו של משק עזר לבין ערכו של משק מלא בכחצי-מיליון לירות. בקשתה של חנה ויצר, גיסתו של לוי ברמן, אושרה בזריזות והעסקה הוצאה לפועל על חשבוננו של דויד שמידר. בקשתו של זה, שאושרה שנתיים קודם

זולה, אך הוא ושאר חברי המושב אינם זוכרים הזמנה להצעות מתחרות לתפקיד זה.
חצי מיליון לגישה
נוח ליברמן דאג לא רק לידיו, הוא דאג גם לבני-משפחתו, כפי שהתגלה בפרשה שהחלה בשנת 1970. באותה שנה הגישו כמה צעירים מבני המושב, חלקם חיילים, בקשה להקצות להם יחידות מישקות קיימות ובלתי

למרבה הפלא, למרות שקיבלו את המ"שק המלא אין חנה ויצר ובעלה עוסקים בחקלאות כלל. האחראי על האיזור מ"ש עם הסוכנות, אליהו אלקלעי, עומד לשלוח לכפר הרי"ף את מבקר הסוכנות כדי ל"בדוק, בין השאר, אם קיבלו חנה ויצר ובעלה גם כספי ביטוס - עשרות אלפי לירות שמקבלים חקלאים המוכיחים ש"ביצעו פרויקט חקלאי מסוים, או ש"מישקם, עומד על הרגליים" מבחינה כלכלית.

לטענת חלק מאנשי המושב שפישפשו בספרי הוועד, חולקו מאות אלפי לירות של כספי ביטוס כאלה ללא כל קריטריון הגיוני, כאשר במיקרים רבים קיבלו אותם כאלה שאינם עוסקים בחקלאות הם מ"מקורביו של ליברמן בעוד אחרים, ה"עוסקים בחקלאות, קיבלו סכומים נמוכים בהרבה. רק חקירה יסודית של מבקר הסוכנות תחשוף מה נעשה למעשה בכספי הסוכנות ע"י נוח ליברמן וידידיו, חברי הוועד שימעון צימרמן ואבא גרוצקי.

שותפות כפולה

ומכופלת

חוזה שנערך לפני שנה וחצי בין כפר הרי"ף לבין רחמים לוי, ושהיה מוסתר היטב עד היום, שופך אור על היקף העיסוק של החכרת הקרקעות בכפר ועל טיב ההסדרים בין השותפים. לפי החוזה שילם לוי לכפר סכומים קבועים עבור כל דונם שחכר מן הכפר. בי אופן תמורה מתחייב רחמים לשלם לכפר רק 20 אחוזים מהרווח שייכנס מ"מכירת התוצרת, בעוד שחלק ניכר של ההוצאות מוטל על כתף הכפר.

החוזה היה אולי תמים למדי, אילמלא עובדה אחת. מי שקבע את גובה ההכנסות של רחמים לוי לא היה אלא חברת הספקה, שדרכה התחייב לוי לשווק את תוצרתו, ואילו שותפו של רחמים לוי לעסקאות החכרת הקרקעות לא היה אלא שותפו האחראי על האיזור מטעם חברת הספקה, יוסף שורץ. ולא בלבד שהסכומים ששי"לם רחמים לוי לכפר הרי"ף עבור החכרת הקרקעות היו מגוחכים, אלא ששותפו היה האיש אשר עליפי דיווחיו נקבעו הרווחים, וכל זאת בידיעתו ובשיתוף פעולה מצד נוח ליברמן וועד הכפר.

דבר ההתקשרויות המזרות דלף לאוזן ניים הלא-ינכונות, והחלו להישאל שאלות שורדניות על השימוש החרג בקרקעות הנעשה בכפר. בתמימות רבה נוסח על ידי ועד הכפר מיכתב למישרד-החקלאות, ליעץ המישפטי של המישרד ולמיינהל-מקרקעיי-ישראל, בו מבקשים אנשי הכפר לברר מהו בדיוק, שימוש חורג בקרקעות. במיכתב טענו אנשי הוועד כי אין שום גורם חוץ שהחכיר אדמות בכפר הרי"ף.

אחרי שנוסח המיכתב נזכר, כנראה, ליברמן כי יוסף שורץ הוא, למרות הכל גורם חוץ שהחכיר אדמות בכפר הרי"ף. המיכתב לא נשלח לתעודתו. בכתב-ידו ציין ליברמן בשולי המיכתב: "לא נש"ל, כי לא היה צריך". בכך לא נסגרה מערכת הקשרים וה"חיפוי ההדדי בין השותפים והמקורבים (החשבן בעמוד 42)